

Sòl, societat i sostenibilitat - Resum de la proposta de docència modular per a docents d'educació superior

Aquest mòdul consta de quatre sessions temàtiques centrades en diferents aspectes de la salut del sòl. Les sessions han estat creades com a unitat d'aprenentatge independent, i poden implementar-se per separat o en conjunt, com a mòdul complet, depenent del temps de què es disposi, l'estructura del curs i els objectius d'aprenentatge. Cadascun dels documents de les sessions conté una programació, on s'esmenten els temps de cada activitat, context didàctic i factual, objectius d'aprenentatge, i explicacions per passos de cada tasca. A més, s'inclouen tots els materials de preparació necessaris, com ara fitxes d'exercicis, plantilles, guies i recursos imprimibles.

Aquesta estructura flexible permet que els instructors adaptin el mòdul a una varietat de contextos docents i grups d'alumnat, mantenint alhora la cohesió en els objectius d'aprenentatge relacionats a les competències sobre salut del sòl i sostenibilitat.

Sessió 1: Visita agrícola: El sòl en un context real

En aquesta sessió es farà una sortida perquè l'alumnat descobreixi de primera mà el sòl i els sistemes de producció agrícola en una granja en actiu. Examinaran les característiques del sòl, com ara la textura, humitat, color i matèria orgànica, i analitzaran de quina manera aquests factors impacten en el creixement de les plantes i l'ús del sòl. A partir d'activitats pràctiques en diferents estacions d'aprenentatge, l'alumnat podrà investigar les tècniques de cultiu bàsiques i les pràctiques agrícoles respectuoses amb el sòl. Empraran mètodes científics senzills per a observar, documentar i interpretar les dades obtingudes durant la visita.

En grups reduïts i d'habilitats diverses, l'alumnat podrà compartir les tasques, opinions i propostes de solucions. La sessió vincula les observacions del terreny amb problemàtiques del sòl més generals, com ara l'erosió, la compactació i la pèrdua de nutrients. Per mitjà de la reflexió sobre els resultats obtinguts, l'alumnat establirà una relació entre l'experiència

pràctica i els conceptes de sostenibilitat. En resum, la sessió solidifica la comprensió del sòl com a un ecosistema, així com la gestió sostenible del sòl en un context real.

Sessió 2: Terra de vida: Introducció al sòl com a ecosistema vital

En aquesta sessió, l'alumnat aprendrà a veure el sòl com un ecosistema viu, i analitzarà per què és fonamental per a la producció d'aliments, la filtració de l'aigua, la biodiversitat i la regulació climàtica. Aprendran com es formen els sòls, com es desenvolupen els horitzons del sòl i la influència de les característiques de cada sòl en les funcions que exerceixen. També es familiaritzaran amb les principals amenaces del sòl a Europa, com ara el segellament, la compactació i la contaminació del sòl, així com la pèrdua de carboni orgànic.

Per mitjà d'una avaluació breu, la introducció de nous conceptes i una sèrie d'activitats pràctiques en estacions d'aprenentatge, l'alumnat treballarà de manera pràctica en diverses qüestions relatives al sòl i posarà en pràctica diversos mètodes de recerca senzills. En grups reduïts, analitzaran, debatran i documentaran els resultats obtinguts. També reflexionaran sobre allò que han après, i vincularan els problemes locals amb les dificultats mediambientals més generals. Al final de la sessió, l'alumnat haurà adquirit una comprensió bàsica dels processos, els riscos i les opcions de protecció del sòl, i haurà entès per què la conservació del sòl resulta fonamental per a l'ús sostenible de la terra i la resiliència futura.

Sessió 3: Presa de decisions i polítiques per a l'ús del sòl. Un joc de rol.

El joc de rol "Using Space Instead of Consuming It" (Fer servir l'espai en comptes de malgastarlo) té com a objectiu sensibilitzar els participants sobre la problemàtica de l'acaparament de terres i animar-los a involucrar-se en els processos de presa de decisions relacionats a l'ús del sòl. En aquest joc, els participants faran el paper de membres d'un ple de l'ajuntament local. Hauran de formar grups parlamentaris, crear comitès, i escollir els representants necessaris per a debatre quines mesures cal prendre per a frenar el consum dels sòls. L'objectiu de l'activitat és que els participants entenguin les conseqüències ecològiques i econòmiques del consum del sòl a partir d'una simulació d'un procés de presa de decisions polític. El joc s'emmarca en un context d'un ús del sòl extremadament elevat i

en constant creixement. Per a mantenir la qualitat dels espais urbans, cada cop resulta més necessari tractar el sòl com un recurs finit i valuós.

L'activitat està pensada perquè els joves prenguin consciència de la problemàtica del consum del sòl i, al mateix temps, fer que els processos de presa de decisions polítiques siguin més comprensibles i propers.

Sessió 4: Units per la salut del sòl: convertir les idees en realitat

En aquesta sessió, l'alumnat faran d'*Ambaixadors per a la Salut del sòl* i treballaran en una problemàtica de salut del sòl local. Depenent del temps de què es disposi, podran, per exemple, dissenyar i executar una acció comunitària real, o crear una campanya informativa per a una exposició. A partir de la **Guia d'acció** que se'ls proveirà, docents i alumnat podran escollir entre una gran varietat d'idees d'activitats, que adaptaran a les condicions locals i les limitacions temporals.

En grups reduïts, l'alumnat analitzarà el problema relacionat amb el sòl, establirà uns objectius clars i desenvoluparà solucions realistes. També caldrà identificar i posar-se en contacte amb socis cooperatius, com ara agricultors, centres educatius o organitzacions mediambientals. L'alumnat planificarà les tasques, distribuirà les responsabilitats i gestionarà el temps disponible en equip. Durant la fase d'implementació o d'exhibició, s'involucraran directament dins la comunitat per a comunicar-los els coneixements sobre salut del sòl que han adquirit.

Per últim, l'alumnat documentarà i reflexionarà sobre les activitats i avaluaran quin impacte han tingut. A través d'aquest procés, milloraran les habilitats de treball en equip, planificació de projectes, pensament crític i participació comunitària, alhora que posen en pràctica tot allò que hagin après sobre el sòl i l'ús sostenible de la terra en un context real.

